

Михайло БРИНЬКО

Кожен, хто читає Святе Письмо, знає, що Ісус Христос впродовж свого земного життя вчинив немало чуд – надзвичайних речей, яких не можна пояснити науково. Оздоровлення хворих, вигнання бісів, помноження хлібів, воскресіння з мертвих – все це непросто було зрозуміти тоді, а тим більше сьогодні. Проте після смерті, воскресіння та вознесіння Ісуса Христа ці чудеса не закінчуються. Відходячи до Небесного Отця, Христос передає владу чинити чуда своїм учням: «Ідіть, проповідуйте, кажучи, що Царство Небесне – близько. Оздоровлюйте недужих, воскрешайте мертвих, очищуйте прокажених, бісів виганяйте. Даром прийняли, даром давайте» (Мт 10,8-9).

Впродовж християнської історії не бракувало людей, які це чинили. Їх християни називали святими. У календарі знайдемо безліч таких імен. Кожен християнин покликаний до святості, а тому перед ним відкриваються перспективи чудотворіння. Ще Христос повчав: «істинно кажу вам: Коли матимете віру, як зерно гірчиці, то скажете оцїй горі: Перенесися звідси туди – і вона перенесеться; і нічого не буде для вас неможливого» (Мт 17,20).

Водночас деколи ми спостерігаємо чи чуємо про інші «чудеса». Вони за своєю суттю є далеко не християнськими і незрозуміло, якими силами створені. Це – різноманітні магичні чи окультні практики, спіритуалістичні сеанси... Тож давайте детальніше розглянемо ці псевдочуда.

Магія

У розмовній мові слово «магія» часто вживається на означення різних, не раз дуже відмінних, дійсностей. Тому виникає проблема його уточнення. Яка різниця між магією і релігією? Релігія говорить про безпосереднє звернення до Бога, натомість магія покладається на таємні сили, які згідно з нею мають впливати на долю людини.

Головним тут є панування над безособовими космічними силами. Владу над ними здобуває людина, яка здійснює магичні ритуали (маг, мольфар, віщун...). Він може передбачати дію таких сил і змусити їх виконувати його волю. Головним при цьому не є особисте переконання мага, а точне виконання ритуалу. Будь-яка, навіть найдрібніша, зміна робить ритуал неефективним. Магія має також допомагати знищувати ворогів за допомогою вроків, чарів тощо. З магією пов'язаний спиритизм, ворожіння на картах (картомантія) або капілярних лініях долоні (хіромантія).

Магію класифікують як «чорну» і «білу»:

«Біла» магія – це звернення до різних окультних сил з благородною метою: покращення економічного становища, здобуття прихильності іншої людини (причарування).

«Чорна» магія – це звернення до окультних сил з метою заподіяння зла: накликати хворобу, смерть (вроки).

Очевидно, що тут в обох випадках йдеться про ошуканство та обман, що суперечить навіть людяності, не говорячи вже про питання християнської віри.

Сьогоднішній світ несе різноманітні страхи, хвороби, небезпеки. З браком живої віри в правдивого Бога магія стає формою втечі, пошуком безпеки. Проте в дійсності все інакше. Якщо людина приймає візію магії, її страхи постійно зростають, тому у всякій біді слід покладатися на Господа. У Христі маємо доступ до Отця. Наші страхи, проблеми можемо довірити Божій особі, а не шахраям, які ще й до того пов'язують себе з силами зла.

Талісмани

Дехто вважає, що окремі речі «мають» особливу силу, а тому володіння ними «захистить» людину від усіх можливих форм зла і невезінь, а на додачу «забезпечить» успіх і довгі роки життя у здоров'ї та благополуччі. Спеціалісти досить детально класифікують талісмани. Не вдаючись у деталі, ми розглянемо один з їх видів – амулети. Часто це шматки гірської породи, кістки, мушлі, дорогоцінний камінь... Вони нібито можуть захистити від хвороб чи якихось бід і коштують чималі гроші. Деякі маги використовують для цього дивовижну винахідливість. Наприклад, магичну ручку слід носити з собою і підписувати всі документи, проблема в тому, що ця «ручка щастя» є набагато дорожчою, ніж нічим не гірша її немагічна «сестра», куплена в найближчому кіоску.

Картомантія, ворожіння

Часто ми можемо почути, що пророцтва ворожок здійснюється. За статистикою найчастіше люди звертаються до ворожок в якомусь нещасті або коли треба прийняти

доленосне рішення. Ворожки при зустрічі з такими людьми відразу ж зчитують певну інформацію про людину: одяг, спосіб висловлення, обличчя і руки... Вони уважно аналізують, як і про що людина запитує, які слова вживає, що розповідає і на основі цього вже готують власний «прогноз» так, щоб він або максимально задовольняв адресата, або, навпаки, розчаровував його настільки, щоб він змушений був звернутися до ворожбитів за допомогою. Ворожка не стільки розуміється на розкладанні карт, скільки вміє бути спостережливою і має певні знання психіки людини. Свідомий християнин не буде гадати на картах чи кавовій гуші, бо вірить у Христа і є тверезо мислячим.

Забобони

Це хибні переконання, в силу яких деякі явища і події подаються ознакою майбутнього і проявом надприродних сил. Забобони пов'язані з відсутністю правильного, релігійного, наукового уявлення про зв'язки та закономірності явищ природи та суспільства. Корінь забобонів криється в сивій давнині: наші предки жили в страху перед грізними силами природи і не могли правильно пояснити певні явища... У свідомості окремих людей забобони зберігаються як пережитки минулого. Розбивши дзеркало, зустрівши чорну кішку або побачивши поганій сон, деякі люди самі налаштовують себе на очікування чогось поганого і страшного, стають нервозними, боязливими, нерішучими, а в такому стані легко зробити неправильний вчинок і дійсно накликати на себе біду.

Є ще багато інших так званих «чудес», яких ми не змогли розглянути в цій статті, тож маємо бути уважними, коли навколо себе зауважуємо якісь дивні речі. Євангеліст і апостол Йоан Богослов пише: «Любі, не кожному духові вірте, а випробуйте духів, чи вони від Бога, – багато бо лжепророків прийшло на світ» (I Йо 4,1). Не всі надзвичайні для нас речі є чудом, яке походить від Бога. Приймаючи, схвалюючи псевдочуда, чи ще гірше – беручи в них участь – ми грішимо. Більше того, ми ще й наражаємо себе на небезпеку, бо зв'язавшись з дияволом – батьком брехні – (пор. Йо 8,44) нам буде дуже важко позбутись його впливу.

Перед такими речами Ісус Христос нас перестерігає наступним чином: «Вважайте, щоб ніхто не обманув вас. Багато прийде під моїм ім'ям, і вам казатимуть: Це я, – і багатьох зведуть» (Мр 13,6). А в Книзі Одкровення читаємо: «І чинить вона великі ознаки, так що й огонь зводить з неба додолу перед людьми. І зводить вона мешканців землі через ознаки, що їм дано їй чинити» (Од 13,14). Катехизм УГКЦ «Христос – наша Пасха» про це пише так: «Правдива віра забороняє поклоніння будь-яким іншим божествам, ворожбитство, забобони та магію, що є порушенням першої заповіді Божої: «Нехай не буде в тебе інших богів, крім Мене» (Вих 20, 3, Втор 5, 7) (п.837).

І наостанок, варто пам'ятати про золоте правило справжнього, Божого чуда. Воно не є як короткоминаючий фокус, який стався і зник. Чудом є сам Ісус Христос, Божий Син, який є особою, тому діє там, де хоче. Чуда його не короткоминаючі, швидкоплинні, вони завжди діють у Церкві: Святі таїнства, чудотворні ікони, святі мощі, хрести...

ÂÂ Михайло БРИНЬКО. Псевдочуда // СЛОВО № 1 (69) 2017